

Introduction to מסכת בכורות

מסכת בכורות addresses, as its name implies, the various *בכורות* which have a special status and therefore must be processed in one form or another. There are essentially three types of *בכורות* which have some special status:

- 1) *בכור בהמה טהורה* – the firstborn of any ovine or bovine, which is given to *כהן*, if *תמים* – as *קרבן*
- 2) *בכור אדם* – the firstborn male of *ישראל*
- 3) *בכור בהמה טמאה* – the firstborn donkey which is redeemed for a lamb, which is given to *כהן* but has no *קדושה*

Every one of these has its own parameters, exemptions and procedural systems. The *מסכת* begins with the one with the fewest complications – *בכור* – and the entire first chapter is dedicated to that topic; the relevant *פסוקים* will be cited on p. 2

31.1.1; 2a (משנה או) → 3a (ומילתא דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן)

1. כי לי כל בכור ביום הפתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל מאדם עד בהמה לי יהיו אני ח': במדבר ג, יג
2. ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ושמע על פיך: שמות כג, יג

- I 1) (v. 1) ownership per *ישראל* to *ישראל* (פט"ח – "פטור חמור") *בכור בהמה טמאה*: exclusivity of משנה או
 - a if: a *ישראל* buys the firstborn embryo of a non-Jew's donkey, or if he sells it to him (which is forbidden – ע"ז א:ו)
 - b or if: they become co-owners or he does *קבלה* or gives the donkey *בקבלה* – in all cases, *פטור*
 - i *קבלה*: the owner gives the animal to another for birthing and the worker shares a percentage of the foals
- II Analysis of משנה
 - a justification: if we only learned exemption for *לוקח* *סד"א* since he is bringing the donkey into *קדושה* (→ מלאכת שבת no)
 - i but: when he sells it "out", we should fine the seller to give *פט"ח* *כהן*
 - ii and: partnership is taught to oppose *יהודה* *ר'*'s opinion (חייב → שותפות בעכו"ם)
 - iii and: *מקבל* is taught to correspond with *בקבלה*, which is needed, *סד"א* the *ישראל* should be fined, so that he doesn't mistakenly exempt himself when he fully owns animal – קמ"ל
 - b analyzing *יהודה* *ר'*'s opinion: in *ע"ז א"ו* *יהודה* גסה to a non-Jew if it is "broken" (*שבורה*)
 - i question: would he permit selling an *עובר*, which is also (currently) non-functioning? or, since the *עובר* is "behaving" as is usual for an embryo, it is forbidden
 - ii proposed answer: in our משנה, selling *עובר* to non-Jew includes line "אע"פ שאינו רשאי" and *יהודה* *ר'* doesn't respond
 - 1 rejection: our משנה also lists exemption of שותפות, which *יהודה* *ר'* certainly opposes → silence isn't telling
 - 2 proposed solution: *יהודה* *ר'* rules that if someone is *מקבל* from a non-Jew and it gives birth, we estimate value and he gives ½ of that value to the *כהן*; if he gives it *בקבלה* to the non-Jew, although prohibited, we estimate value and multiply it by 10 and give the entire amount to *כהן*
 - 1 assumption: the "although prohibited" is referring to the *עובר*
 - 2 rejection: that phrase refers to the mother (which all will agree is prohibited)
 - (a) challenge: the *ברייתא* refers to *עשרה בדמי* (masculine – i.e. the *עובר*)
 - (b) correction: should read *בדמיה* (feminine – i.e. the *בהמה*)
 - (i) challenge: ruling is to give all moneys to *כהן*; but *כהן* has no reason to get fine on giving mother
 - 3 rather: case is where he gave the pregnant donkey to non-Jew for fattening; since we fine him for the donkey, we also fine him for the *עובר* (and that goes to *כהן*)
 - iv solution (*אשי*): *יהודה* *ר'* permits selling a *שבורה*, since it won't heal → if it would get better, *אסור*
 - 1 and: *עובר* is certainly "יכול להתרפאות" → *יהודה* *ר'* would agree that it is *אסור* to sell *עובר* of *בהמה גסה* to non-Jew
 - v note: some learned this entire give-and-take as commentary on our משנה; to wit – would *ר"י* subscribe to prohibition mentioned in משנה (for selling *עובר*) etc.
 - vi question: is it permissible to sell a donkey for its foals (only) – could be asked to *רבנן* or *ר"י*
 - 1 *ר"י*: if he permits a *שבורה* which he fully gives up; certainly here where he doesn't relinquish ownership
 - (a) or: he wouldn't confuse a *שבורה* for a healthy animal; but here, we have reason to create precaution
 - 2 *רבנן*: same considerations – in reverse; perhaps they prohibit *שבורה* because he fully relinquishes ownership
 - (a) challenge: that isn't *רבנן*'s reason for prohibiting *שבורה*
 - (i) *ברייתא*: they responded to *יהודה* *ר'* that they will breed the *שבורה* (→ keep it around & work it on שבת)
 - (ii) answer: that is *רבנן*'s response to *ר"י*'s argument; their own reason is *בשלמה* *אחי לאחלופי*
 1. wouldn't happen, as a *שבורה* refuses to be mated (lit. "won't accept the male")

- 3 *proposed solution*: our משנה doesn't mention שאינו רשאי in re: נותן לו בקבלה (::selling for עוברים)
- (a) *block*: partnership is also mentioned without an explicit note of its prohibition
- (i) *and*: per אביו דשמואל, partnership with עכ"ם is prohibited, per concern of v. 2
- (ii) *rather*: the silence isn't telling; similarly, silence about נותן בקבלה doesn't indicate permission
1. *note*: explicit prohibition mentioned in re: selling; as that is the fundamental problem
- 4 *proposed proof*: ברייתא (above) ר' יהודה rules that if someone is מקבל from a non-Jew and it gives birth, we estimate value and he gives $\frac{1}{2}$ of that value to the כהן; if he gives it בקבלה to the non-Jew, although prohibited, we estimate value and multiply it by 10 and give the entire amount to כהן
- (a) *פטורה מן הבכורה* – as long as the ownership ("hand") of the non-Jew is present at any stage – חכמים
- (i) *assumption*: reference is to animal (mother)
- (ii) *correction*: reference is to עובר
1. *support*: fine is up to 10 times its value (and goes to כהן) → reference must be עובר
- (b) *note*: this fine supports ר"ל's ruling – if one sells בהמה גסה to a non-Jew, we fine him up to 10 times its value (to buy it back)
- (i) *question*: did ר"ל mean exactly up to 10 times its value?
1. *proposed solution*: ריב"ל rules that if one sells his ע"כ to a non-Jew, he is fined up to 100 times his value (to buy the עבד back, and then to free him)
2. *inference*: both numbers are exact; else they could have used 10 (or 100) in both cases
3. *rejection*: in the case of an עבד, we would require more, as every day he is not fulfilling מצוות that he could have under Jewish owner
- (c) *alternate version*: ר"ל ruled that if one sells בהמה גסה to a non-Jew, he is forced to buy it back – even to 100 times its value
- (i) *question*: did ר"ל literally mean up to 100 times its value, or is this hyperbole?
1. *proposed solution*: ריב"ל rules that if one sells his ע"כ to a non-Jew, he is fined up to 10 times his value (to buy the עבד back, and then to free him)
2. *inference*: both numbers are exact; else they could have used 10 (or 100) in both cases
3. *rejection*: in the case of an animal, we would require more, as he will get it back; in the case of an עבד, we wouldn't fine him as much, as he will subsequently go free
- a. *challenge*: if the consideration is that the בהמה will be returned, let it be 1 time more than the עבד (11 times the value)
- b. *answer*: the case of selling an ע"כ to a non-Jew is so rare, חכמים didn't make a גזרה

31.1.2

3a → 3b (ואתי ביה לידי תקלה) (וחכמים אומרים כל זמן שיד ...)

1. קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא: שמות יג, ב
 2. כל פטר רחם לי וכל מקנה תזכר פטר שור ושה: שמות לד, יט
 3. והעבדת כל פטר רחם לה' וכל פטר שגור בהמה אשר יהיה לך הזכרים לה': שמות יג, יב
 4. ושור ושה שרוצ וקלוט נדבה תעשה אתו ולגדר לא ירצה: ויקרא כב, כג
 5. איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר ונהגג בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע: ויקרא כב, ד

- I Analysis of dispute ר"א/חכמים (in brought above) if any of non-Jew's ownership exempts from בכורה
- a כל בכור – 1. (not יהושע ד'. יוחנן)
- i כל בכור implies any ownership, "bumps it" to full ownership
- ii כל בכור implies full ownership; "degrades it" to any ownership
- b Or: all agree that בכור implies a majority ownership; dispute if כל raises it to full or lowers it to any stake
- II Discussion – how much ownership of a non-Jew exempts his Jewish partner from בכורה?
- a even if the ear is owned by the non-Jew
- i Challenge (ר"י): why doesn't the כהן tell him to "take the ear off and give the animal to me"?
- b any limb which, if missing, would render the animal a נבילה
- c any limb which, if missing, would render the animal a טריפה
- i Note: their disagreement is whether or not טריפה can live (רבא – cannot; ר"ח – can live)
- ii In other words: they agree that the ownership must be in a vital organ
- iii ר"ח's students: perhaps ר"ח doesn't disagree; he is referring to the בכור, whereas רבא is referring to mother
- 1 Block (ר"פ): we require full בכור owned by ישראל due to mother – require same for mother – כל מקנה תזכר (v. 2)
- d Challenge (מר בר"א): why is this ruling different than that of נפלים (per v. 3) – even miscarriage which is קדוש is בכור?
- i Answer: in that case, all the בכור (such as it is) is owned by ישראל; here, "חולין" is mixed in with "קודש"
- e פטור – "מום קל" – reported as having said that even if גוי owned a limb, the removal of which would constitute פטור
- i And: he commented on בכורות ב: – if ewe birthed goat-like kid or vice-versa – פטורה;
- 1 However; if it had some similarities to mother – קדוש
- 2 כהן by חולין is therefore slaughtered as מום קבוע and is therefore slaughtered as חולין
- ii ר"ח ורבא's position, against הונא (who heard report): 1st comment is understood – supports ר"ח's position, against ר' אלעזר
- 1 However: his comment on ב: is unclear – בכורות ו: already states that if the mouth is like that of a חזיר – פטור
- (a) Proposed response: there, it has similarities to animal that isn't בכורה; here, both (ewe/goat) are קדוש
- (b) Rejection: בכורות ו: – if it has one big eye or one small eye
- (i) And: we learned that "big" is bovine; "small" is like goose (understood – goose has no בכורה)
- (ii) Rather: it is because the animal is "odd" – it is a מום
1. Rejection: in the case of the unmatched eyes, it is considered שרוע (v. 4)
2. Support: מומי בהמה (including שרוע) and adds if both eyes are small or large (but matched) → with animal, it is the fact that they are unmatched which is the מום
3. Explanation: re: אדם, we require מזורע אהרן (v. 5) → same as other כהנים
- a. Block: perhaps the "animal eyes" are due to שנוי, but we could explain matched eyes (large or small) as due to its physical condition; but if unmatched, due to שנוי
- III Practical ruling (רבא): convert whose (non-Jewish) brothers entrusted her with animals for fattening came to רבא
- a Asking him: if she had to be concerned about giving בכורה
- b Answer: no one is חושש for יהודה's opinion; co-ownership with a non-Jew certainly exempts
- IV Story of ר' מרי בר רחל: he would grant rights to ear of בכור when in utero, nonetheless treat it like בכור (no work or shearing) and give it to כהן – and, as a punishment, his animals would die!
- a Question: once he made קנין לגוי, why treat like בכור
- b Answer1: he was concerned that כהנים might inadvertently shear or work it – wanted to formally desanctify בכור
- c Answer2: he knew how to make a proper קנין; others watching him wouldn't know and would do it improperly
- i Question: why did his animals die?
- ii Answer: he removed them from בכורה
- 1 Even though: רבא ruled that one may make a מום on a בכור while in utero
- 2 However: in that case, he only disqualifies them from מזבח; here, he totally removes קדושה

31.1.3

3b (משנה א) → 4b (פטרי חמורים של ישראל)

1. קח את הלויים תחת כל בכור בבני ישראל ואת בהמת הלויים תחת בהמתם והיו לי הלויים אני ה' במדבר ג, מה
2. כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה' באדם ובהמה יהיה לו או פלה תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה השמאה תפדה: במדבר יח, טו
3. כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואלהרן על פי ה' למשפחתם כל זכר מבן חדש ומעלה שנים ועשרים אלה: במדבר ג,לט
4. והלויים הלויים בני צדוק אשר שמרו את משמרת מקדשי בתעוה בני ישראל מעלי המה יקרבו אלי לשרתני ועמדו לפני להקריב לי חלב ודם נאם אדני ה': יחזקאל מד, טו
5. ואני הגה לקהתי את הלויים מתוך בני ישראל תחת כל בכור פטר רחם מבני ישראל והיו לי הלויים: במדבר ג, יב
6. ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד ויראו את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד והגה המקום מקום מקנה: במדבר לב, א
7. ואני לא אחוס על ניגוה העיר הגדולה אשר יש בה הרבה משתים עשרה רבו אדם אשר לא ידע בין מינו לשמאלו ובהמה רבה: יונה ד, יא

I 2a are exempt (from פט"ח) כהנים ולויים: משנה א2

a reason: ק"ו –

i if: they exempted ישראל's animals in desert

ii then: certainly they exempt their own

b challenge: the כהנים and לויים didn't exempt the animals of ישראל; per v. 1 – their animals exempted them

i answer1 (אב"י): read – if their animals exempted ישראל's animals in desert, ק"ו their animals are "self-exempted"

1 challenge (רבא): the text is "they exempted" (not "their animals")

(a) furthermore: if so, of בכור בהמה טהורה לויים should be exempt (it is not, per בא"א)

ii answer2 (רבא): the reference is פדיון הבן – כהנים ולויים are exempt from פדיון הבן, using that same ק"ו

1 note: this explains why בכור אדם is exempt; why is פט"ח פדיון exempt?

(a) answer: v. 2 juxtaposes פדיון אדם with פט"ח פדיון: anyone who is obligated in פדיון אדם is פט"ח פדיון

iii challenge (ר' ספרא): to אב"י and רבא

1 if a לוי didn't own an animal in the מדבר, his own פט"ח shouldn't be exempt

2 if a לוי was younger than 30 days, he shouldn't be exempt himself (he didn't exempt a ישראל)

3 a לוי shouldn't be exempt (her son should require פדיון) (רבא ruled that she is exempt)

(a) Answer (to last question): v. 2 indicates פטר רחם → the mother's identity will exempt

4 אהרן (who wasn't counted, per diacritical marks in v. 3) shouldn't be able to exempt

(a) Answer (to all): v. 1 indicates הלויים – equating them all → if some are exempt, all are exempt

(b) Note: כהנים are included per ריב"ל's observation that כהנים are called "לויים" (e.g. v. 4)

(c) Note: this is not just for that generation; rather for all generations, per v. 5 – והיו לי הלויים

II Question: how do we know that the פט"ח was redeemed with a ש in the desert (per ספרא's challenges)?

a Answer1 (ר' חסדא): both ש and כסף are mentioned for דורות

i Just as: כסף was also used then

ii So too: ש was also used then

iii Challenge: מע"ש and מע"ש has wider פדיון-abilities; it is used to redeem כסף

b Answer2: v. 2 equates פדיון אדם and פט"ח פדיון;

i Just as: we don't distinguish between the one-time פדיון אדם in the desert and the permanent הלכה

ii Similarly: we don't distinguish between פט"ח פדיון for generations (בשה) and that one-time פדיון (במדבר)

III Historical footnote (ר' חנינא): one lamb of the לויים was able to exempt/redeem several חמור

a Proof (אב"י): the text (במדבר ג) reckons the surplus of אדם בכורי, but not בהמה

i Challenge: perhaps there was no surplus (either the same or fewer בהמות of בכורי than ישראל)

1 Block: v. 6 indicates that non-לויים had great flocks and herds

ii Nonetheless: perhaps the בהמות of בכורי were the same amount as בהמות לויים

1 Answer: v. 1 uses singular (בהמת הלויים) redeeming plural – (בהמתם)

(a) Challenge: perhaps the singular is meant as collective (as per v. 7)

(b) Answer: then it should have been consistent; either בהמה תחת בהמות or בהמות תחת בהמה

b Support (רבא): בכורות א"ד – ש may be used several times for פט"ח

i Note: ר' חנינא was simply explaining the reasoning behind that ruling

31.1.4

(שנעשו כולן בעלי קריין) 5b → (איתמר ר' יוחנן אמר קדשו בכורות במדבר) 4b

1. קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא: שמות יג, ב
2. ויהיה פי יבאף ה' אל ארץ הפנעני כאשר נשבע לך ולאבתוך ונתנה לך: ונעברת כל פטר רחם לה' וכל פטר שגר בהמה אשר יהיה לך הזכרים לה': שמות יג, יא-יב
3. כי לי כל בכור בבני ישראל באדם ובבהמה ביום הפתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי אתם לי: במדבר ח, יז
4. ויאמר ה' אל משה פקד כל בכור זכר לבני ישראל מבן חדש ומעלה ושא את מספר שמותם: במדבר ג, מ
5. כי לי כל בכור ביום הפתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל מאדם עד בהמה לי יהיו אני ה': במדבר ג, יג
6. בקע לגלגלת מחצית השקל בשקל הקדש לכל העבר על הפקדים מבן עשרים שנה ומעלה לשש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים: שמות לח, כו
7. ויהי מאת כפר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפקדת מאת אדנים למאת הכפר כפר לאדן: שמות לח, כז
8. וכסף פקודי העדה מאת כפר ואלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל בשקל הקדש: שמות לח, כח
9. ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמודים וצפה ראשיהם וחשק אתם: שמות לח, כח
10. ונחשת התנופה שבעים כפר ואלפים וארבע מאות שקל: שמות לח, כט
11. והשקל עשרים גרה עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל המנה יהיה לכם: יחזקאל מה, יב
12. מקול שטות פרסות אביריו מרעש לרכבו המון גלגליו לא הפנו אבות אל בנים מרפיון ידים: ירמיהו מז, ג
13. ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן: במדבר כה, ב

I א"י dispute if בכורות were sanctified before entering ר' יוחנן ר"ל

a they were sanctified, per v.1 ד' יוחנן

b not sanctified- per v. 2 דשב"ל

i challenge (ר"י לר"ל) until משכן was established, עבודה was done by בכורות יג:ב (ר"י לר"ל)

1 response: they must have been sanctified earlier – 1-year olds are not fit for עבודה

2 note: ר' יוחנן brought this proof, reasoning that if קדושת בכורות was n't interrupted, they'd be עבודה

(a) retort (ר"ל לר"י): those who were קדוש originally retained קדוש; no new קדושת בכורות introduced until א"י

ii challenge (ר"ל לר"י): (from עולם סדר) – on the day the משכן was raised, many קרבנות including בכורות were brought

1 implication: only on that day, but not afterwards in מדבר

2 correction: means "from that day onward"; teaching that חובות were not brought at במה

iii challenge (to ר"ל לר"י) – in 3 places בכורות were sanctified; מצרים (v. 1); מדבר (v. 3) and when the entered א"י (v. 2)

1 defense (רנב"י): means that in three locations we were warned concerning בכורות – but not sanctified

(a) challenge: they were sanctified in מצרים

(b) rather: in some of those places (א"י, מצרים) they were sanctified; in others (מדבר) they weren't

(i) challenge (פ"ר): in the desert, there was also קידוש בכורות per v. 4, rather read dispute as follows:

c they were sanctified in מצרים and it continued from then on ד' יוחנן

d they were sanctified, but then it was suspended until they arrived in א"י ד"ל

i Observation: ר' יוחנן's position is clear (v. 2); but how does ר' יוחנן defend his position?

1 Answer (ר"א): v. 5 – לי יהיו – remains permanent

2 Challenge: how does ר' יוחנן explain v. 2?

(a) Answer: he reads it homiletically, per תדבר"י – perform קידוש בכורות in order to allow you to enter א"י

e Note: there was an inverted version of this read (ר' מרדכי), but it meant the same – לא קדשו – חייב אדם לומר בלשון רבו – but he read it that way as חייב אדם לומר בלשון רבו

II Questions posed by Roman officer of ריב"ז

a משפחת לוי when counting each קידוש בכורות we arrive at 22,300; but when totalled – 22,000 even

i Answer: the 300 were בכורות, who cannot exempt another בכור as they exempt themselves

b clarification of different coinages used to resolve accounting (sv. 6-11): כסף הפקודים

III ר' אליעזר's questions, posed to חנינא

a why is this the only במה that has קדושת בכורה? פטר חמור

i Answer: it is Divine fiat; besides which they helped בני" leave Egypt with their goods

b what is the meaning of that name (location of first skirmish with עמלק) דפידים

i Answer: they weakened (ריפו ידיהם) from תורה, per v. 12

c what is the meaning of that name (location of sin with בעל פעור) שטים

i Answer: they engaged in nonsense and vanities (שטות) –

ii Tangent: two interpretations of ותקראן לעם (v. 13) as seduction of מואב

1 ד' אליעזר they came out naked

2 ד' יהושע the men all became קרי

31.1.5

(כל היכא דאיכא למידרש דרשינן) 6b → (משנה ב) 5b

1. וכל פטר חמור תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו וכל בכור אדם בבניד תפדה: שמות יג, יג
2. ופטר חמור תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו כל בכור בבניד תפדה ולא יראו פני ריקם: שמות לד, כ
3. אך בכור שור או בכור קשב או בכור עז לא תפדה קדש הם את דמם תזרק על המזבח ואת חלבם תקטיר אשה לריח ניחח לה: במדבר יח, יז
4. כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה' באדם ובבהמה יהיה לו אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה תפדה: במדבר יח, טו
5. כל פטר רחם לי וכל מקנה תזכר פטר שור ושה: שמות לד, יט
6. אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה את חמול כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא לכם: ויקרא יא, ד
7. אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה השסועה את חמול ואת הארנבת ואת השפן כי מעלה גרה הנה ופרסה לא הפריסו טמאים הם לכם: דברים יד, ז
8. את ה' אלהיך תירא ואתו תעבד ובשמו תשבוע: דברים ו, יג
9. אלה הטמאים לכם בכל השרץ כל הנגע בהם במתם יטמא עד הערב: ויקרא יא, לא
10. רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כבדכתי' ה' אלהיך אשר נתן לך בכל שערך הטמא והטהור יאכלנו כצבי וקאיל: דברים יב, טו
11. ודי חלב עזים ללחמך ללחם ביתך וחייתם לנערוותיך: משלי כז, כז
12. ואת עשרת חריצי החלב האלה תביא לשור האלף ואת אחיד תפקד לשלום ואת ערביתם תקח: שמ"א יז, יח
13. וארד להצילו מיד מצרים ולהעלתו מן הארץ ההוא אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש אל מקום הפנעני והחתי והאמרי והפרזי והחזי והיבוסים: שמות ג, ח
14. הוי כל צמא לכו למים ואשר אין לו כסף לכו שברו בלוא כסף ובלוא מחיר יין וחלב: ישעיהו נה, א

- I טור – status of animals which bear young that look like another species
- a For purposes of **קדושת בכור**: if a cow bears a donkey-looking animal or a jenny bears a horse-looking animal – טור
 - i Reason: double mention of **פטר חמור** (vv. 1, 2) → both mother and young must look like חמור
 - b For permission to be eaten: if a בהמה טהורה gives birth to a טמא-looking young – מותר
 - i But: a טמא that births a טהורה-looking animal – אסור
 - ii Rule: that which comes out of a טהורה is טהור; that which comes out of a טמא is טמא
- II Analysis of our **מדרש הלכה** (פטר חמור: פטר חמור) as against basis for ב: – בכור בהמה טהורה must look like mother
- a However: if it has some similarity to mother it is **חייב**, based on אך (ibid)
 - b **דב יהודה** source is v. 3, בכור must look like שור etc.
 - i But: in our **פס"ח** was used for פרה **משנה ב**
 - ii Answer: **ברייטא** follows **ריה"ג**, who maintains that the **תורה** established principle re: **קדשי מזבח** and applies to **בדה"ב**
 - 1 Whereas: our **תנא** holds that it was taught in re **קדושת דמים** and we apply it to **קדושת מזבח**
 - c Our **תנא** uses v. 3 to teach that **אימורי בכור** are burnt and we justify each of **שור**, **כבש** and **עז**
 - i **שור**: couldn't inform the others, as it has the largest **נסכים**
 - ii **כבש**: couldn't inform the others, as it has the fatted tail
 - iii **עז**: couldn't inform the others, as it is used for **חטאת** for **עז**
 - 1 And: we couldn't even infer one from two
 - 2 **שור**: couldn't be inferred from **עז** and **כבש**, as they (alone) are used for **פסח**
 - 3 **כבש**: couldn't be inferred from **עז** and **שור**, as they (alone) are used for **חטאת צבור**
 - 4 **עז**: couldn't be inferred from **שור** and **כבש**, as they have great gifts to **מזבח** (**שור**, **נסכי שור**, fatted tail of **כבש**)
 - iv **דיה"ג**: if so, could just say **שור**, **כבש** and **עז** – the addition of **בכור** before each teaches that **בכור** must look like **אם**
 - d **דיה"ג** uses vv. 1-2 to teach, in spite of v. 4, that only **פטרי חמורים** – and no other טמא – require **פדין**
 - i And: second mention blocks possibility that other בהמות טמאות have **פדין** – but don't require **שה**
 - ii Challenge (**ר' אחאי**): had it said **פס"ח** once, we would have reasoned it to be הכלל ללמד
 - 1 Which would then: inform that all בהמות טמאות have **פדין** בשם;
 - 2 Now: that it says **פס"ח** twice, the second one takes the **שה** away from other בהמות טמאות – but still need **פדין**
 - 3 Answer: if so, let it say **חמור** (alone) the second time – without **"פטר"**
 - 4 Rather: the double mention of **פטר חמור** completely excludes other בהמות טמאות
 - iii **תנא דידן** learns exclusion of other animals from **פטר** (v. 5)
 - 1 **דיה"ג** maintains that **פטר** breaks up semantic flow → כלל ופרט **לא**
 - 2 **דיה"ג** reconnects them (**וי"ו** and **וי"ו**)
 - (a) **דיה"ג** let it omit **פטר** and the **וי"ו**
 - (b) **דיה"ג** it had to separate **בכור בהמה טהורה** (קדושת הגוף) from **בכור בהמה טמא** (קדושת דמים) – then to connect them via the **וי"ו**

III Question posed: expanding on "wrong birth"

- a If: a פרה birthed a donkey-looking calf with some סימני חמור or not?
- i background: the משנה rules that if a ewe births a goat-looking animal, exempt, but if there are some סימנים חייב – סימנים
- ii lemma1: there, both עז and רחל are טהורה and have קדושת הגוף בבכורה; here, 1 is קדושת הגוף, the other – דמים → פטור
- iii lemma2: both פרה and חמור have קדושת בכורה → חייב
- 1 if: we accept lemma2, what if a חמור birthed a horse-looking foal (w/some סימנים)?
- 2 Lemma1: the other (horse) is not בבכורה → פטור
- 3 Lemma2: they are both בהמה טמאה → חייב
- (a) If: we accept lemma2, what if a פרה birthed a horse-looking calf (w/some סימנים)?
- (b) Lemma1: 1 has קדושת הגוף, the other has nothing → פטור
- (c) Lemma2: the fact that it looks a bit like a פרה is sufficient
- (i) Proposed solution: ברייתא – if a טמאה births a טהורה-looking young w/some סימנים
1. Assumption: doesn't this mean our case – פרה birthing a horse-looking calf?
2. Rejection: it is a פרה birthing a donkey-looking calf
- (ii) Proposed solution: ברייתא – if a cow births a חמושי calf, or a חמור births a טחושish foal – פטור
1. And: if it has some סימנים like the mother – חייב
2. Assumption: this last clause applies to both
3. Rejection: only applies to the first case – פרה birthing a donkey-like calf (w/סימנים)
- a Challenge: why introduce the 2nd case at all? To exempt? This should be obvious:
- i. If: a cow birthing a donkey-looking young w/o סימנים is exempt
- ii. Then certainly: a donkey birthing a horse-looking foal w/o סימנים is exempt
- b Answer: the exemption was needed; unlike 1st case, where the mother has horns and split hooves and the young has no horns and cloven hooves; here they are similar – קמ"ל

IV Analyzing 2nd clause in משנה – permissibility of eating these "wrong" animals

- a Question: why did the rule need to be added (...שהיוצא...)
- b Answer: it is just a mnemonic – to focus on identity of mother, not young
- c Source: v. 6 implies that there is a מעלה גרה ומפריס פרסה that you may not eat – טמא born of טהור
- i Challenge: perhaps it is the opposite – טמא whose mother is טהורה – and verse alludes to mother
- ii Response: identifying גמל in verse → only גמל is טמא, not a טמא born of a טהורה
- 1 Dissent: ר"ש - source is vv. 6-7; repeated mention of גמל – whether it is born of a גמלה or of a פרה
- 2 דבנן use 2nd גמל to prohibit its milk
- (a) את הגמל" prohibition of milk is from ד"ש
- (i) דבנן do not interpret the word את (per story w/העמסוני' and ר"ע – v. 8)
- d Question: without גמל (or הגמל), we would have permitted טמאה? Why not invoke הטמאים (v. 9)?
- i Answer: קמ"ל – מותר is חלב דטמאה → דם, as it is transformed, חידוש, as it is טמא
- ii Challenge: there is an opinion that it doesn't come from transformed דם – why the need for הגמל? גמל/את הגמל
- 1 Answer: קמ"ל → אבר מן החי is still חלב דטהורה – חידוש – that it's not
- e Challenge: what is purpose of שפן, ארנבת and חזיר being repeated (יד ויקרא יא)?
- i Answer: animals area repeated for שסועה; birds for ראה
- ii Challenge: perhaps that is the reason for גמל גמל as well – and not our דרשה
- 1 Answer: wherever we can identify a more detailed דרשה, we will

V Investigation: source for permission to drink חלב טהורה

- a Proposal: since the תורה forbade ב"ח → milk must be מותר
- i Rejection: perhaps איסור is extension to הנאה (and, לר"ש – for בישול)
- b Proposal: v. 10 prohibits חלב of פסוה"מ → חולין of חלב is permitted
- i Rejection: perhaps that is just a היתר הנאה (re: פסוה"מ – אסור בהנאה as well)
- c Proposal: v. 11 lauds selling חלב
- i Rejection: perhaps that is only for doing business, not for drinking
- d rather: v. 12 describes דוד as bringing cheese to his brothers at the front
- i Rejection: perhaps that was also for business
- ii Block: people don't conduct business at the front
- e alternatively: v. 13 – א"י is lauded as זבת חלב ודבש; wouldn't be praised for producing איסור
- f alternatively: v. 14 directs people to go eat...wine and milk!

31.1.6

(אי תניא תניא) 7b → (ד"ר רחל שילדה מין עז) 6b

1. אף בכור שור או בכור קשב או בכור עז לא תפדה קדש הם את דמם תזרק על המזבח ואת חלבם תקטיר אשה לריח ניחח לה: במדבר יח, יז
 2. אף את זה לא תאכלו ממשלי הנדה וממפריסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא לכם: ויקרא יא, ד
 3. זאת הבהמה אשר תאכלו שור שיה כשבים ושה עזים: דברים יז, ד
 4. אף את זה תאכלו מכל שרץ העוף ההלך על ארבע אשר לא לו כרעים ממעל לרגליו לנתר בהן על הארץ: ויקרא יא, כא

- I ברייתא: if a ewe births a goat-like kid or vice-versa – פטורה; if it has some similarities to the mother
- a חייבת – ת"ק: if it has some similarities to the mother
- b head and majority of body must be similar to mother
- i Question: does ר"ש have the same requirement for permissibility of eating?
- Lemma1: re: בכור, we have v. 1 which raises requirement of similarity, but v. 2 only prohibits "pure" גמל
 - Lemma2: the requirements are the same
- ii proposed solution: ברייתא (which must be ר"ש) – if a טהורה births a טמא-looking animal, אסור באכילה
- but if: head and majority of body look like mother – חייב בבכורה
 - evidently: ר"ש is satisfied with ראשו ורובו for אכילה as well
 - rejection: he only reckons that for בכורה חייב בבכורה
 - support: in the סיפא, he "abandoned" אכילה and mentioned בכורה
 - rejection: he also allows for it לאכילה; he mentioned בכורה due to v. 1 – א"ס"א it must be fully כאם – קמ"ל
- iii proposed solution: ברייתא – dispute ר"א/ר"י re permissibility of eating hybrid of טמא and טהורה
- only if both are טהור (per v. 3), even if it looks somewhat טמא (only 1 סימן) – per v. 2
 - טמא; the text is coming to extend permission – even if father is טמא
 - note; they refer to the young as טמא (like ר"ש) but permit eating (proof that his standard is relaxed)
 - rejection: they agree with him about definition but are more lenient about permissibility of eating
 - note: some read this ברייתא and challenge from ריב"ל – mixes (including טמא/טהורה) can't breed
 - defense: referent is calf with cloven hooves, per ר"ש
 - note: if so, we see that ר"ש allows them to be eaten
 - defense: this תנא agrees with him about definition, more liberal re: eating

31.1.7

(ובלי להו ואזיל) $9a \rightarrow$ (משנה ב) $7b$

31.1.8

9a (משנה ג) \rightarrow 10b (ומשום נימוס)

31.1.9

(ברשותיה דכהן קאי) \rightarrow 11b (איתביה לא רצה לפדותו) 10b

31.1.10

12a (משנה ה) → 13a (סיום הפרק)

פרק שני – הלוקח עובר פרתו Introduction to

as we will learn at the beginning of this פרק, we have now “dispensed” with the laws of מַטִּיחַ and are moving on the laws of טוהר, which will occupy most of the rest of the מסכת. The unusual ordering of the משניות – placing מַטִּיחַ first – is addressed in the first סוגיא

31.2.1

13a (משנה א) \rightarrow 13b (דאינהו לא קיימי בדבורייהו לא)

1. פִּי לִי כָל בָּכּוֹר בְּיוֹם הַפֶּתִי כָל בָּכּוֹר בְּאַרְצָךְ מִצֵּרוֹם הַקְדָּשְׁתִּי לִי כָל בָּכּוֹר בְּיִשְׂרָאֵל מֵאֶדָם עַד בְּהֵמָה לִי יִהְיוּ אֲנִי ה'׃ **במדבר ג, יג**
2. וְהִתְנַחֲלֹתָם אֹתָם לְבָנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם **לְרֵשֶׁת אֲחֻזָּה** לְעַלְמָם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ וּבְאֲחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ בְּאֲחִיו לֹא תִרְדֹּה בּוֹ בַּפֶּרֶךְ׃ **ויקרא כה, מו**
3. וְכִי תִמְכְּרוּ מִמֶּכָר **לְעַמִּיתְךָ** אוֹ קִנָּה **מִיֵּד עַמִּיתְךָ** אֶל תִּוְּנוּ אִישׁ אֶת אֲחִיו׃ **ויקרא כה, יד**
4. אִם עוֹד רַבּוֹת בְּשָׁנִים לִפְיָהֶן יֵשִׁיב גְּאֻלָּתוֹ **מִכֶּסֶף מִקְנָתוֹ**׃ **ויקרא כה, נא**

- I **exclusivity of ownership** – **א** *if*: any of the five “shared” relationships from **א:א** obtain with non-Jew – exempt
ב *however*: unlike **כח** and **כח**’s animals are **חייבים** – they are only exempted from **אדם** and **בכור** **פטר חמור**
- II **General query** – why are the laws of **כח** presented first?
א *justification*: **כח** carries “essential (קדושת הגוף); **כח** only “value (קדושת דמים)
ב *answer1* (from **א:א**): **כח** “loves” the rule of **כח** per **כח**’s homily above (re: why donkeys were singled out)
ג *answer2* (from **א:א**): the rules of **כח** are few, **כח** wanted to “take care of it quickly” and move on
- III **מירא** of **כח** (quoted by **כח**) regarding buying/selling **כח** from/to non-Jew
א *if*: **כח** gives a non-Jew money for one of his animals and it births (בכור) before he takes possession (משיכה) – **כח**
ב *and if*: a non-Jew gives **כח** money and the bought animal births (בכור) before he takes possession (משיכה) – **כח**
י *note*: both clauses used the phrase “gave money **כח**”
י *clarification*: of the term **כח**
1 *cannot mean*: inferred via **כח** (“**כח**” used as “inference”); from their physical selves
(א) *if*: we can buy them with money (as **כח** – v. 2)
(ב) *then*: certainly we can buy their property with money
(י) *block*: if so, we should be able to buy their property with **כח**, as is the rule for **כח**
(י) *and*: **כח**’s ability to buy **כח** with **כח**, yet not his possessions (require **כח**) defeats it
2 *means* – the rules established for their commerce by the **כח** meaning “rules”
(א) *per*: v. 2 – **כח** – given from hand to hand) only applies to **כח** (fellows) – for non-Jews, **כח**
(י) *suggestion*: perhaps **כח** is valid for **כח** and no **כח** is valid for non-Jews?
1. rejection: **כח** – if we can buy them, we can certainly buy from them
(י) *suggestion*: perhaps **כח** alone is sufficient for **כח**; non-Jews require both **כח** and **כח**?
1. rejection: **כח** – if we can buy them with one **כח**, we certainly don’t need two to buy **כח**
(י) *suggestion*: perhaps **כח** only for **כח**; non-Jews can use either **כח** or **כח**?
1. rejection: just as **כח** has one **כח**, non-**כח** has only one (**כח**)
3 *note*: parallel analysis to 2nd clause – but suggested **כח** in first phase is based on **כח** (v. 4)
ג *tangent*: squaring the above with **כח**’s approach – **כח** has valid **כח** (only) through **כח**
י *if*: he holds like **כח** – **כח** is the valid **כח**, then **כח** limits **כח** to **כח**, **כח** has **כח**
י *but if*: he holds like **כח**, that **כח** is the essential **כח** in the **כח** – why does it state **כח**? who’s excluded?
1 *answer*: it excludes **כח** from **כח** (no need to return it to him)
2 *challenge*: that is excluded from end of v. 3
3 *defense*: we require two exclusionary phrases – one for **כח**, other for **כח**
(א) *justification*: if we only had one, we would have assigned it to **כח**
4 *challenge*: this is only valid if we hold **כח** is forbidden – must teach that **כח** is not
(א) *but if*: we hold **כח** is permitted – then certainly no need to return **כח** (and no **כח** needed)
י *conclusion*: **כח** must agree with **כח** that **כח** → **כח** excludes **כח** from “**כח**” – only **כח**

- d *revisiting* **מימרא** 'ד' **אושיעא**: challenge – תוספתא ע"ז ג: – if one buys shards from גוי and finds ע"ז in them
- i *if*: he took them (**משך**) before paying – he may return (go back on deal)
- ii *but if*: he took them after paying – all ע"ז value in them goes to **ים המלח** (and is disposed of)
- 1 *however*: if **מעוֹת קוֹנוֹת** (as per **אושעיא** 'ר'), why does **משיכה** play a role here at all?
- 2 *answer*: case where non-Jew stipulated that the transaction will follow **דיני ישראל**
- 3 *challenge*: if so, why do the **מעוֹת** play a role?
- (a) *answer*: read – *even if* he gave the money, only if he took possession is it a done deal
- (b) *challenge*: if so, first clause is difficult – why may he return them?
- (i) *answer1* (**אב"י**): in first case, there was a **מקח טעות** → it reverts
1. *challenge* (**רבא**): there was a **מקח טעות** in both cases
- (ii) *answer2* (**רבא**): in both cases – **מקח טעות**;
1. *however*: in first case, since he didn't hand over any money, it doesn't have the appearance of a transaction involving ע"ז;
2. *whereas*: in 2nd case, since he handed over money, it looks as if he is transacting with ע"ז
- a. (*note*: according to **רבא**, in neither case is there an essential problem; only **מראית העין**)
3. **מקח טעות** אב"י could answer that in the 2nd case, there is no **מקח טעות**
- a. *argument*: since he paid, he should have looked it over first
- (iii) *answer3* (**ר' אשי**): in both cases, **משיכה** is not essential to **קנין**
1. *in first case*: there was no **משיכה**, all that matters is the **מעוֹת**
- a. *therefore*: for parallel construction, the **תנא** mentioned **משיכה** in 2nd clause
- (iv) *answer4* (**רבינא**): in 2nd clause, **משיכה** is a valid **קנין** (per **אמימר** or because he agrees to **ישראל**)
1. *therefore*: in the 1st clause, too, **משיכה** is **קונה** (but he hadn't yet taken possession)
2. *question*: if so, what is the **חזרה** mentioned there? If there wasn't yet **משיכה**, from what is he **חוזר**?
- a. *answer*: **חזרה** from his oral commitment
- i. *note*: this is only valid if we hold **חזרת דברים** is **מחוסר אמנה** (i.e. one's oral commitment is meaningful and reneging on it carries ramifications)
- ii. *yet*: this only applies to **ישראל**, who are trustworthy, not to **עכו"ם**

31.2.2; 14a (משנה ב) → 15a (זו דברי ר"ש ומחלוקתו)

note: since our שיעור (p. 13) משנה ג we will leave the outline of משנה ב

1. לא תזבח לה' אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר רע כי תועבת ה' אלהיך הוא: דברים יז, א

2. עונת או שבור או חרוץ או יבלת או גרב או ילפת לא תקריבו אלה לה' ואשה לא תתנו מהם על המזבח לה': ויקרא כב, כב

3. וכי יהיה בו מום פסח או עזר כל מום רע לא תזבחנו לה' אלהיך: דברים טו, כא

4. לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו ואם המיר ימירנו וזהו הוא ותמורתו יהיה קדש לא יגאל: ויקרא כז, לג

5. לא יחליפנו ולא ימיר אתו טוב ברע או רע בטוב ואם המיר ימיר בהמה בבהמה וזהו הוא ותמורתו יהיה קדש: ויקרא כז, י

6. רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה': דברים יב, כו

I הקדש status of animals that were sanctified after getting a permanent מום and then redeemed from

a after פדיון: are just like חולין;

i בכורה ומתנות: are חייב in בכורה and מתנות must be taken;

1 note: this is only true if they were redeemed → our תנא holds that בכורה ומע"ב deflects קדושת דמים

ii גזירה ועבודה: גזירה ועבודה may be used for work and sheared;

1 note: only after פדיון → supports ר"א who holds that גזירה ועבודה have prohibitions of

(a) rejection: even רבנן might agree with למזבח קדשי דמים (originally intended for מזבח) – תמימים due to גזירה

iii זולדות וחלב: offspring and milk may be used;

1 offspring: became pregnant before פדיון (else, it's obvious) and birthed after → without פדיון, would be אסור

(a) question: would those offspring be accessible to פדיון without a מום?

(i) בריתא: if someone dedicates a בע"מ to the מזבח, its offspring are redeemed as תמימים

1. reason: there's no הגוף קדושה

a. amd: the טפל (offspring) should not be more sanctified than the עיקר (mother)

(ii) inference: in that case, he dedicated them for למזבח; but if he dedicates it לדמיו – has קדוה"ג

1. supporting: רבא, who contends that המקדש קדושת דמים למזבח has קדוה"ג

iv שחוט חוץ: if one slaughters it outside – exempt;

1 במת יחיד read "חייב" and set the circumstance as יחיד

(a) per: his ruling that if one slaughters a בעל מום at יחיד, he is חייב (for violation of v. 1)

(i) argument: v. 2 already covers במת צבור → v. 1 must be about יחיד

1. counter: perhaps v. 1 is about בכור (has קדושה as בע"מ, it should be brought as well – קמ"ל)

a. block: v. 3 covers בכור בעל מום

2. counter: perhaps v. 1 is about מעשר בהמה (has קדושה even as בע"מ, it should be brought as well – קמ"ל)

a. block: the העברה::העברה (בכור::מע"ב) already covers מע"ב בע"מ

3. counter: perhaps v. 1 is about תמורה

a. justification: since it has קדושה as בע"מ – per v. 5 – it should be offered – קמ"ל

b. block: v. 4 establishes קודש (source)::תמורה: just as "source" isn't offered as בע"מ, so תמורה

4. counter (ר' זירא): perhaps v. 1 is about וולדות קדשים

a. justification: as קדוש as קדוש are וולדות קדשים – by virtue of mother, should be offered – קמ"ל

b. block (רבא): per (רבא) – v. 5 compares תמורות and וולדות → נדרים aren't brought as בע"מ

v תמורה: and they cannot generate תמורה

1 source: v. 5 (1st clause is obvious) → only one which was originally טוב (תמים) can make תמורה

vi אם מתו: if they die, they may still be redeemed

1 ייפדו – even if dead →) העמדה והערכה קדשי בה"ב, who holds that ר"ש, this is only according to

(a) and: ר"ש agrees that a בע"מ from before הקדש can be redeemed even if it died (גז: תמורה)

(i) reason: requiring פסוק – אותה – excluding מעיקרו

(ii) dissent: ר"ש says that even מעיקרא (even וחייה [and אותה is a challenge])

1. if so: רבנן who disagree with ר"ש (תמורה גז:) should agree that מעיקרו is בעל מום

a. and: רב should have assigned this משנה to "ר"ש ומחלוקתו" (against ר"ש)

b. answer1: רב holds like ר"ל – רבנן hold that קדשי מזבח don't require העמדה והערכה

i. and: that doesn't fit our משנה, as in ג (below) – יקברו – מתו

ii. challenge: perhaps they have to be buried to avoid letting dogs eat them

iii. answer: if so, should have stated – נעשו טריפה – אם נעשו טריפה...

c. answer2: רב assigned the משנה to "ר"ש ומחלוקתו"

2 exception: בכור and מעשר בהמה have inherent קדושה and the prior מום doesn't obstruct that

31.2.3

15a → (משנה ג) אבל קדם הקדשן) 16a (אף כאן במיתה)

1. אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו הטמא והטהור יחדיו יאכלנו: דברים יב, כב
2. רק את דמו לא תאכל על הארץ תשפכו כמים: דברים טו, כג
3. כי כל אכל חלב מן הבהמה אשר יקריב ממנה אשה לה' ונכרתה הנפש האכלת מעמיה: ויקרא ז, כה
4. רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כבדפת ה' אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך הטמא והטהור יאכלנו כצבי וקאיל: דברים יב, טו
5. ואם זבח שלמים קרבנו אם מן הבקר הוא מקריב אם זכר אם נקבה תמים יקריבנו לפני ה': ויקרא ג, א
6. בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדיו כצבי וקאיל: דברים טו, כב
7. אך בכור אשר יבכר לה' בבהמה לא יקדיש איש אתו אם שור אם שׂה לה' הוא: ויקרא כז, כו
8. אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא לכם: ויקרא יא, ד

I status of animals that were unblemished (or had מום עובר) before הקדש, then got קבוע מום and were redeemed

a even after פדיון: still מוקדשין (בעלי מום)

i מתנות are not taken; בכורה פטור are from

- 1 source: v. 1 – ברייתא – מ – פסוה"מ are compared to צבי (no בכורה) and to איל (no מתנות)
 - (a) challenge: the fats of צבי ואיל are permitted – shall we permit פסוה"מ?
 - (b) defense: אך (v. 1) distinguishes between צבי ואיל and פסוה"מ (for חלבים)
- 2 analysis of ברייתא: first we only exclude בכורה ("צבי") as it only applies to males; then מתנות, apply to both
- 3 challenge (ר"פ לאביי): just as צבי ואיל are not limited by ואת בנו, perhaps פסוה"מ as well?
 - (a) answer: פסוה"מ have to be either חולין or קרשים: if חולין – א"ב applies; if קדשים – א"ב applies
 - (b) challenge: then why didn't the ברייתא use that argument to defend חלב איסור חלב?
 - (i) rather: just as they used אך to defend איסור חלב, we should use אך to defend א"ב
 - (c) answer (דבא): אך defends א"ב; חלב comes from v. 2; דמו must refer to חלב, as דם צבי is also אסור
 - (i) challenge: why doesn't the תורה state חלבו (v. 2) instead of masking it as דמו?
 - (ii) answer (דבא): had it done so, we would have had היקש (ואיל) (פסוה"מ: צבי ואיל) and "חלבו":
 1. excludes כרת from חלב פסוה"מ, removing it from the domain of v. 3
 2. makes it a לאו (w/o כרת)
 - a. therefore: it used "דם" – to maintain כרת for חלב פסוה"מ
 3. challenge: the ברייתא mentioned "אך" specifically as a defense for חלב
 4. answer: he meant that if we didn't have "דמו", אך would have sufficed; now אך is for א"ב

ii גזיה ועבודה may not be used for work nor sheared;

- 1 source: ברייתא – v. 4 – תזבח allows for slaughtering, not shearing; בשר allows for its meat, not its milk; ואכלת – you may eat it, not your animals → we may not redeem פסוה"מ to feed to dogs
- 2 alternate version: v. 4 – only היתר for use is after we've slaughtered it (but we may redeem לכלבים)

iii זולדות וחלבים offspring and milk may not be used;

- 1 circumstance: must be conceived before פדיון (else, it's צבי) and born after → if born before פדיון – קודש – פדיון of תמורה and וולד extend to אם נקבה and אם זכר; תמורה → נקבה and וולד → זכר – ברייתא – v. 5
 - (a) source: ברייתא – v. 5: זכר → נקבה and וולד → זכר
- 2 question posed: how should זולדות and פסוה"מ born after פדיון be treated
 - (a) clarification: there is a dispute re: זולדות born before פדיון – either קדשי ליקרב or קדשי לרעייה
 - (b) answer (ר' הונא): they are locked up and starved to death
 - (i) reason: we can't offer them, as they come from "קרושה"; we can't redeem them, as their פדיון קדושה isn't strong enough to generate פדיון
 - (c) answer (ר' חנינא): just before they're redeemed, we designate them for same קרבן (as mother)
 - (i) challenge: they aren't redeemed!
 - (ii) rather: just before the mother is to be redeemed, we designate etc.
 1. reason (לוי): so that he doesn't create flocks of them (→ lead to תקלה; e.g. shearing)

- (iii) *question* (רבינא מ"ש): may he designate for another קרבן (other than the mother's)?
1. *answer*: may not – per בשעריך::בשעריך (vv. 4, 6) –like בכור, may not designate for another קרבן (v. 7)
 2. *support*: ברייתא parallel to our משנה, adding that, re: מום קדשים that had a prior מום, the exemption of בכורה ומתנות and the permission to shear and work apply even before פדיון, that מעילה does apply before פדיון (only), the offspring, which are חול, can be designated for any type of קרבן and can be redeemed without a מום
 - a. *general rule*: all there is is מצוות עלוי (treat them with quasi-קדושה)
 - i. *note*: this "rule" was mentioned to allude to שחיטת חוץ → פטור
 3. *but*: if the מום (קבוע) came afterwards, (same as משנה), the offspring are קודש → cannot be redeemed w/o מום and may not be designated for any קרבן that he wants
 - a. *general rule*: they are קודש, all that is different is the permission to eat them (as חולין)
 - i. *note*: this "rule" was mentioned to allude to include חלב (that חלב פסוה"מ is אסור)
 4. *observation*: this ברייתא seems to challenge ר' הונא (above) → may be redeemed as בע"מ and may be offered (not as "any קרבן he wants) → as the original one
 - a. *defense*: parallel construction; תמימים and לכל זבח שירצה (in רישא – both permitted)
- iv שחוט חוץ if one slaughters it outside – חייב כרת;
- 1 ר"ע per "מום light" – and associated with ברייתא (as is our version; or this is a comment on ד' הונא חייב)
 - (a) שחוט חוץ for חייב → אם עלו לא ירדו מום has a rule of ד"ע
- v תמורה and they can generate תמורה
- 1 *comment from* ברייתא: before or after פדיון, generates תמורה
 - (a) תמורה after פדיון דבה בר אבוח
 - (i) *cannot*: be offered (comes from "rejected קדושה"); cannot be redeemed (קדושה not "strong" enough)
 - (ii) *challenge* (ר' עמרם): why can't it be eaten – as בע"מ – by owners, just like תמורת בכור ומע"ב (תמורה ג:)?
 1. *answer* (אבוי): each is called after its "mother" (source)
 - a. תמורת בכור ומעשר: is considered like בכור ומעשר, which are eaten by owners במומן
 - b. תמורת קדשים: are considered קדשים, which may not be eaten במומם (as קדשים)
 2. *support for ruling*: ברייתא: v. 8 – even some that are מעלה גרה are forbidden – תמורת פסוה"מ
 - a. *challenge*: v. 8 is used (with that Midrashic syntax) to allude to חמש חטאות מתות
 - b. *answer*: that is gotten from 2nd clause טמא...הפרסה
 - i. *support*: ברייתא infers חמש חטאות מתות from וממפריסי...
 - ii. *challenge*: חמש חטאות מתות are considered הלמ"מ – no textual source
 - iii. *defense*: וממפריסי... is used for חמש חטאות רועות (parallel to חמש חטאות)
 - iv. *challenge*: that is also הלמ"מ – חטאת מתה – אשם רועה::חטאת מתה – הלמ"מ
 - v. *rather*: it does allude to חמש חטאות מתות
 - vi. *justification*: if we only had the פסוק, we would have consigned to רעייה
 - vii. *and*: if we only had הילכתא, we wouldn't have considered the violation of eating from these חטאות to be a full פסוק, just "איסורא בעלמא", לאו → פסוק, לאו
 - viii. *alternate justification*: compares that alluded to from ממעלי הגרה... to that hinted to in וממפריסי הפרסה...
 - ix. *just as*: חמש חטאות must die
 - x. *so too*: תמורת פסוה"מ must die
- vi אם מתו if they die, they must be buried

31.2.4

16a → 17a (זוה לא נשתנה ריחו) (משנה ד)

note: our first משנה here uses the phrase צאן ברזל; it refers to an arrangement whereby the owner of animals gives them to a herdsman at an agreed-upon value and after, say, 10 years, that value is returned – and the offspring are included

1. אף בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם את דמם תזרק על המזבח ואת חלבם תקטיר אשה לריח ניחח לה: במדבר יח, יז
2. אם לא ברכוני חלציו ומנז קבשי יתחמם: איוב לא, כ
3. ושעיר עזים אחד לחטאת לה' על עלת התמיד יעשה ונסכו: במדבר כח, טו
4. שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה: ויקרא כב, כז
5. לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו: דברים כב, יא
6. גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה: דברים כב, יב
7. והבגד כי יהיה בו נגע צרעת בגד צמר או בגד פשתים: ויקרא יג, מז
8. אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה לה' עלה ומנחה זבח ונסכים דבר יום ביומו: ויקרא כג, לו

I צ"ב if a Jew accepts a non-Jew's flock as משנה ד

a then: the offspring are exempt from בכורה, but not the next generation

i implication: צ"ב is considered the property of the (original) owner, since he didn't yet get paid

ii challenge: ברייתא – we may not accept צ"ב from Jew as the payment of young is considered רבית (→ in מקבל) –

1 answer1 (אבי): our משנה is a case where owner accepted loss and depreciation; ברייתא – where he didn't

(a) challenge (רבא): if he accepts depreciation and loss, this isn't considered צאן ברזל

(i) furthermore: why interpret two different agreements to same wording?

(ii) furthermore: why משנה should have specified – this is only true if he accepted...

2 answer2 (רבא): both cases are "normal" צ"ב; but in our case, since non-Jew has rights to collect from young

(a) therefore: since יד גוי is in the "middle" – exempt from בכורה

b if: he put the offspring in lieu of the original animals (for collection), one more generation is exempt

i dispute דב יהודה/ר' הונא: in first case (without "in lieu") – which generation is חייב (0=צ"ב; 1 – offspring etc.)

1 דב הונא: 1 is exempt, 2 is חייב

2 דב יהודה: 2 is also exempt, 3 is חייב

(a) Challenge: only if he put #1 in lieu of #0 does exemption o to #2 → else, #2 is חייב

(i) Defense: in any case, #2 is exempt; "in lieu" teaches that even in that case, where the non-Jew may take the offspring, only #2 is exempt, not #3

(b) Challenge: רשב"ג (below) using "10"

(i) לרב יהודה: it works – he claims that ת"ק uses exact generations – that's why רשב"ג uses a number

(ii) לרב הונא: who feels that ת"ק is inexact, why would רשב"ג use exact numbers?

1. Answer: רשב"ג is responding to "in lieu", where ת"ק used exact numbers of generations

(c) Challenge: ברייתא – if one receives צ"ב from גוי, offspring are exempt, their offspring are חייב

(i) Answer (for יהודה/ר' הונא): read "they and offspring" (פטור) and "their offspring's offspring" (חייב)

(d) Alternate version: ולדי ולדות חייבין, וולדי וולדותיהן פטורין

(i) Answer (for ר' הונא): read ולדות חייבין, but וולדי ולדות פטורין

c dissent; רשב"ג – exempt "until 10 generations" (forever), as the owner may seize any of them

II משנה ה: if a ewe birthed something looking like a goat – or vice-versa – exempt from בכורה

a however: if it had some similarity to the mother – חייבת בבכורה

- III exempt חכמים; חייב ר"מ (which he brought from א"י); if a ewe bore a goat or vice-versa, ר"מ finds חייב
- a *Analysis*: רב was told to ask רב הונא what is the חיוב that ר"מ assesses here –
- Cannot be*: בכורה, as he surely accepts v. 1, requiring בכור to look like mother
 - Cannot be*: ראשית הגז, as, per v. 2, if the wool is hard (sheep with goat-like wool) – פטור
 - Answer*: must be whether we are concerned with father's identity (and father is a goat) and if איסור א"ב יש איסור א"ב
 - Challenge*: if so, let them align with חנניה/רבנן (whether א"ב applies to father)
- iv *Rather*: they are disagreeing about בכורה
- Case*: lamb, mother was a ewe but mother's mother was a goat
 - חייב → follow mother – בכורה looks like mother ד"מ
 - פטור → follow mother's mother – בכורה doesn't look like "grandmother" חכמים
 - Or case*: lamb, mother was goat, her mother was ewe
 - חייב → "lambness" has been restored ד"מ
 - exempt → "lambness" has not been restored חכמים
 - ד"מ: the case is where the בכור has some similarity to mother
 - And*: "חכמים" here is ר"ש, who requires ראשו ורובו to be similar for חיוב בכורה
- b *Caveats*: areas where ר"מ requires "pure" lamb or goat
- יוחנן ד"ר: goat of ר"ח must be "pure" – per "אחד" (v. 3)
 - Challenge*: this is inferred from "עד" in v. 4 – which excludes נדמה
 - Defense*: v. 4 alone would have applied only when earlier generations didn't look like index
 - And*: v. 3 alone would have only excluded נדמה from חיובה; v. 4 extends to נדר ונדבה
 - אחא בר יעקב ד"ר: all agree that there are no מכות for wearing a mix of flax and this one's wool
 - source*: v. 5 – just as פשתים is consistent, so too צמר must be the same as its mother's
 - פפא ד"ר: all agree that the נדמה's wool is פסול תכלת
 - Source*: v. 5 is juxtaposed to v. 6 – איסור of שטטנז tied to תכלת
 - נחמן בר יצחק ד"ר: all agree that the נדמה's wool isn't vulnerable to נגעים בגדים
 - Source*: v. 7 compares צמר::פשתים; as above
 - (attempted extension)*: if he put a vine over a fig tree, the wine from that vine is פסול לנסכים
 - Source*: v. 8 compares נסכים to זבח; just as a זבח must be "unchanged" (from mother, as above)
 - So too*: the נסכים must be unchanged
 - Challenge* (רבינא): if so, why not say that if he moved the flax to grow over a thorny bush – that's a שינוי and it's no longer "פשתים"; and therefore, the premise that פשתים never changes is lost?
 - Defense* (ר' אשי): in the case of the vine, the *smell* of the grapes changed; the thornbush doesn't affect the smell of the flax

II Analysis of ריה"ג/חכמים

- a (אפשר לצמצם בידי שמים) we see that ריה"ג maintains that natural occurrences can be simultaneous (אפשר לצמצם בידי אדם)
- i And: certainly if intended (אדם)
- ii We see: that חכמים reject simultaneity as a natural occurrence
- iii Question: what is position of חכמים on deliberate simultaneity (?)
- 1 Proposed proof: the חוט הסיקרא circumscribed מזבח to distinguish between לעליונים and לעליונים
 - (a) Rejection: perhaps they thickened it to ensure that "up" was above halfway mark etc.
 - 2 Proposed proof: size of כלים and מזבח
 - (a) Rejection: ה' commanded they be built – as exactly as possible, per v. 2
 - 3 Proposed proof (רב כהנא): ברייתא - if תנור חרס טמא is broken exactly in half – both טמא, as א"א לצמצם
 - (a) Rejection (רב כהנא): כלי חרס has jagged edges and pits, making exactitude nearly impossible
 - 4 Proposed proof: ר"א rules that if a murder victim is found to be exactly between 2 cities – both bring עגלה
 - (a) Assumption: ר"א holds that אפשר לצמצם בידי אדם and "קרובה" means even "קרובות"
 - (b) Rejection: he favors ריה"ג's opinion – even שמים בידי שמים we say אפשר לצמצם
 - 5 Suggestion: the issue of אפשר לצמצם בידי אדם is subject to מחלוקת תנאים
 - (a) If: a מת is found exactly between two towns, חכמים – don't bring at all; ר"א – each brings עגלה
 - (i) Assumption: חכמים – אפשר לצמצם; ר"א – א"א לצמצם
 - (ii) Rejection: if חכמים hold אפשר לצמצם, let both towns bring one עגלה together and make a תנאי
 - (b) Rather: both of these positions accept אפשר לצמצם and disagree if "קרובה" could mean "קרובות"
 - 6 Resolution: חכמים (in above case) say the 2 towns bring one עגלה together and make a תנאי
 - (a) Reason: they hold אפשר לצמצם אפי' בידי אדם (if they held קרובה but not קרובות – bring none)

31.2.6

18b (משנה ז) → 19b (סיום הפרק)

1. קָדֵשׁ לִי כֹל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶדָם וּבְבִהֶמָּה לִי הוּא: שְׁמוֹת יג, ב
2. כֹּל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יוֹלֵד בְּבִקְרָא וּבְצִאֲנָה הַחֵזֶק תִּקְדֹּשׁ לַה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד בְּבֶכֶר שׂוֹדֵךְ וְלֹא תִגְזֹר בְּכוֹר צֹאנֶךָ: דְּבָרִים טו, יט
3. וְהִעֲבַרְתָּ לִפְטֹר רֶחֶם לַה' וְכֹל פֶּטֶר שֹׁגֵר בְּהֶמָּה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ הַחֵזֶק: שְׁמוֹת יג, יב

I ז משנה: multiple רחלות and multiple first-births

- a If: he had 2 רחלות that hadn't yet "opened their womb"
 i If: each birthed a זכר – both go to כהן
 ii But if: one was male and the other female – only male goes to כהן
 iii And if: there were 2 males and one female – one male goes to כהן
 1 ז"ט: the כהן picks the better one
 2 משמנין ביניהם ז"ע
 3 And: the other grazes until it gets a מום
 4 Then: when slaughtered, מתנות must be given to כהן
 (a) Dissent: ר' יוסי – exempt from מתנות
 5 If: one of them died
 (a) ז"ט: they divide the (value of) the other
 (b) ז"ע: we employ the rule of המע"ה → the כהן gets nothing

II משנה ח: continued presentation of rulings with multiple רחליות and multiple births

- a *If*: he had one רחל that had never given birth and one that had
- i *if*: both had males, but we don't know which – one goes to כהן
- 1 ד"ט: the כהן picks the better one
- 2 משמנין ביניהם ד"ע
- 3 *And*: the other grazes until it gets a מום
- 4 *Then*: when slaughtered, מתנות must be given to כהן
- (a) *Dissent*: ר' יוסי – exempt from מתנות
- (b) *Reason*: ר' יוסי says that anytime its “replacement” is in כהן's hands, it is exempt
- (i) *Dissent*: ר"מ says that it is חייב even if כהן ביד
- 5 *If*: one of them died
- (a) ד"ט: they divide the (value of) the other
- (b) ד"ע: we employ the rule of המע"ה → the כהן gets nothing
- ii *If*: one was male and the other female, כהן gets nothing
- b *Justification*: (for repeat of disputes ר"ט/ר"ע in ח, ז, ח, ט)
- i *If*: we only had משנה ה, we would have thought that ר'א's reasons is just because both were born from 1 animal, doesn't prove that fatter one came out first,
- 1 *But*: in משנה ו', where they came from 2 רחלות, the male that came from the “solo” birth is probably fatter
- 2 *And if*: we only had משנה ו', in that case, neither רחל had birthed yet;
- (a) *But*: in משנה ח', he may have assumed that the fatter one came from the “first-timer” קמ"ל -

מכלל שהוא צריך לפרט ומפרט שהוא צריך לכלל כיצד? קדש לי כל בכור, יכול אף נקבה במשמע ת"ל זכר, אי זכר יכול אפילו יצאת נקבה לפניו, תלמוד לומר פטר רחם אי פטר רחם יכול אפילו לאחר יוצא דופן תלמוד לומר בכור זהו כלל הצריך לפרט ופרט שהוא צריך לכלל. ספרא ברייתא דרבי ישמעאל פרשה א

III status of first-born via C-section and the next one comes through birth canal

- a both are בכור → ספק בכור → both must graze until they get a מום and then can be eaten by owners (nothing to כהן)
- b neither is a בכור
 - i The first: didn't "open the womb" (i.e. birth canal)
 - ii The second: wasn't first
- c Point of departure: where do ר"ע and ר"ט disagree?
 - i ר"ט holds that a בכור for one thing (e.g. first male) may be בכור for another (קדושת בכור)
 - ii ר"ע holds that first male doesn't make it בכור
- d כלל (תורת כהנים, ברייתא דר' ישמעאל, the introduction to תורת כהנים) of כלל & vice-versa – when a specific item cannot be properly understood without the other – שהוא צריך לפרט ופרט שהוא צריך לכלל
 - i קדש is the כלל – but without זכר, I would have thought that females are also בכור → we need זכר (פרט)
 - 1 But: if it only said זכר (the פרט), I would have thought even if it follows a female → we need פטר רחם (פרט#2)
 - 2 And: if it only said פטר רחם, I would have thought even after יוצא דופן → we need בכור (כלל)
 - ii Analysis (ר' שרביא ואב"י): note that "בכור" is not invoked in first clause, only at end
 - 1 Implication: in first clause, they regard בכור לדבר אחד as full בכור; but not at end
 - 2 Answer (אב"י): they always consider בכור לדבר אחד as just that – and not לקדושה בכור
 - (a) "זכר" alone would allow for C-section → states "פטר רחם" (must go through birth canal)
 - 3 dissent (רבינא): this תנא consistently holds that בכור לדבר אחד is a full בכור
 - (a) And: סיפא should be understood as follows:
 - (i) If: we would think that one coming out after יוצא דופן is קדוש, why would the תורה write "בכור"?
 - 1. If: used to eliminate a case where female came first – "פטר רחם" is sufficient
 - 2. rather: it must be there to cover a case where יוצא דופן came out first –
 - (b) challenge (אחא מדיפתי): if בכור לדבר אחד הוא בכור
 - (i) then: that works when both first (יוצא דופן) and second (דרך רחם) are males – excluded as the 2nd one is not לזכרים בכור
 - (ii) but: if יוצא דופן is female and then a male comes out דרך רחם, should be קדוש as it is לזכרים בכור
 - 1. Rather: אב"י's analysis and c onclusion are the correct ones (רבינא is refuted)